

SZCZEGÓŁOWE ZASADY OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO W SZKOLE PODSTAWOWEJ

ZASADY OCENIANIA

- Ocenianie ma na celu wspieranie rozwoju intelektualnego i osobowościowego ucznia.
- Każda ocena jest opatrzona ustnym lub pisemnym komentarzem nauczyciela. Uwzględnia on informacje o tym, co uczeń opanował dobrze oraz jakie popełnił błędy, jakie umiejętności i wiadomości musi uzupełnić. Ponadto komentarz zawiera wskazówki do dalszej pracy, które mają pomóc uczniowi w doskonaleniu umiejętności.
- Stosuje się sześciostopniową skalę ocen.
- Prace klasowe i sprawdziany z gramatyki, kształcenia literackiego, testy ortograficzne są zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem.
- Prace klasowe są obowiązkowe. Jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie może pisać z całą klasą, to powinien to uczynić w innym terminie ustalonym wspólnie z nauczycielem.
- Wszystkie prace klasowe uczeń musi poprawić, dokonać analizy i korekty popełnionych błędów.
- Uczeń ma prawo do jednorazowej poprawy pracy klasowej, jeżeli otrzymał z niej ocenę niedostateczną.
- Obowiązkiem ucznia jest prowadzenie zeszytu przedmiotowego.
- Brak odrobionej pracy domowej uczeń może usprawiedliwić i jest to równoznaczne z otrzymaniem minusa (kropki) w dzienniku lekcyjnym.
- Uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną, jeśli nie zgłosi wcześniej nieprzygotowania do lekcji.
- Wypracowania klasowe uczeń pisze w zeszycie do tego celu przeznaczonym lub na kartkach, które są przechowywane w specjalnych teczkach.
- Do teczek i zeszytów klasowych mają wgląd zarówno uczniowie jak i rodzice.

OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA DLA KLASY V

niedostateczny

- poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy piątej uniemożliwia osiągnięcie celów polonistycznych
- uczeń nie potrafi wykonać zadań o niewielkim poziomie trudności

dopuszczający

- poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy piątej umożliwia osiągnięcie celów polonistycznych
- uczeń potrafi wykonać zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim poziomie trudności

dostateczny

- poziom zdobytych umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy piątej pozwala na rozwijanie kompetencji ujętych w programie i wynikających z podstawy programowej
- uczeń wykonuje zadania teoretyczne i praktyczne typowe, o średnim poziomie trudności ujętych w programie i wynikających z podstawy programowej

dobry

- uczeń poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności ujęte w programie nauczania i wynikające z podstawy programowej, rozwiązuje samodzielnie typowe zadania teoretyczne i praktyczne

bardzo dobry

- uczeń sprawnie się posługuje zdobytymi wiadomościami, rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte w programie nauczania i wynikające z podstawy programowej, potrafi zastosować poznaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach

celujący

- uczeń biegle się posługuje zdobytymi wiadomościami i umiejętnościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych objętych programem nauczania i wynikających z podstawy programowej,
- proponuje rozwiązania nietypowe; jest twórczy, rozwija własne uzdolnienia
- bierze udział w konkursach przedmiotowych i zajmuje w nich pierwsze, drugie lub trzecie miejsce.

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA DLA KLASY V

- Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.
- Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

ODBIÓR WYPOWIEDZI I WYKORZYSTYWANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI

SŁUCHANIE

- skupia uwagę na prostych wypowiedziach innych osób
- reaguje na wypowiedzi innych werbalnie i niewerbalnie (mimiką, gestem, postawą)
- rozumie polecenia nauczyciela, wypowiedzi innych uczniów
- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w prostych tekstach literackich oraz typowych sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia i obserwacji
- rozpoznaje proste intencje nadawcy, np. pytanie, prośbę, odmowę, zaproszenie, gratulacje, życzenia, przeprosiny, instrukcję
- wskazuje najważniejsze informacje w wysłuchanym niedługim tekście, zwłaszcza w jego warstwie dosłownej, i uzupełnia różne typy notatek graficznych o te informacje

- rozumie ogólny sens słuchanych utworów
- rozpoznaje nastrój słuchanych komunikatów
- dostrzega etyczny wymiar języka (prawdę, kłamstwo, przemilczanie informacji, brutalizację wypowiedzi)

CZYTANIE

- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w prostych tekstach literackich oraz typowych sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia i obserwacji (autor, narrator, czytelnik, słuchacz)
- rozpoznaje proste intencje nadawcy, np. pytanie, prośbę, odmowę, zaproszenie, gratulacje, życzenia, przeprosiny, instrukcję, ogłoszenie
- wskazuje najważniejsze informacje w przeczytanym tekście, zwłaszcza w dosłownej warstwie tekstu i wyrażone wprost, i uzupełnia na podstawie czytanego tekstu różne typy notatek graficznych o te informacje
- wskazuje części składowe wypowiedzi (tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie)
- rozumie dosłowne znaczenie wyrazów w wypowiedzi
- rozumie ogólny sens czytanych utworów
- określa nastrój wypowiedzi
- stara się czytać teksty płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym, wyróżnia pauzę koniec wypowiedzenia
- rozpoznaje w wypowiedziach podstawowe części mowy (rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysłówek)
- rozpoznaje zdanie pojedyncze i zdanie złożone

DOCIERANIE DO INFORMACJI

- sprawdza pisownię wyrazów w słowniku ortograficznym
- wyszukuje synonimy w słowniku wyrazów bliskoznacznych
- wybiera proste informacje z hasła encyklopedycznego, czasopisma, podanej strony internetowej

ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY

- mówi o swoich reakcjach czytelnicznych
- wyraża swój stosunek do postaci
- odróżnia fikcję od rzeczywistości
- odróżnia elementy fantastyczne od realistycznych
- odróżnia autora od osoby mówiącej w tekście literackim
- określa najważniejsze elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia, omawia akcję
- zna cechy baśni, legendy, bajki, wie, co to jest mit
- rozpoznaje wers, strofę, rym, refren
- rozpoznaje przenośnię, porównanie, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy
- wyodrębnia film i spektakl teatralny spośród innych przekazów i tekstów kultury oraz potrafi nazwać ich twórcy (ruchome obrazy, warstwa dźwiękowa).

Tworzenie wypowiedzi

MÓWIENIE

- nawiązuje i podtrzymuje kontakt werbalny z innymi uczniami i nauczycielem
- formułuje proste pytania i udziela prostych odpowiedzi pod względem konstrukcyjnym
- wypowiada komunikaty zawierające proste informacje

- wyraża wprost swoje intencje
- odróżnia sytuację oficjalną od nieoficjalnej i potrafi odpowiednio do sytuacji komunikacyjnej skierować prośbę, pytanie, odmowę, wyjaśnienie, zaproszenie, instrukcję, gratulacje, życzenia
- stosuje podstawowe zwroty grzecznościowe podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem
- mówi na temat, opowiada o obserwowanych zdarzeniach, akcji książki, filmu
- za pomocą prostych zdań opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę
- za pomocą prostych zdań opisuje obraz, ilustrację, plakat
- wygłasza tekst utworu z pamięci.

PISANIE

- stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu
 - zna podstawowe zasady dotyczące pisowni wielką literą oraz pisowni ó – u, rz – ż, ch – h
 - tworzy proste wypowiedzi oraz notatki na podany temat
 - uzupełnia prosty schemat, tabelę
 - zna podstawowe zasady układu graficznego listu prywatnego i oficjalnego, dialogu, zaproszenia, ogłoszenia, planu ramowego wypowiedzi i z pomocą nauczyciela zapisuje list, dialog, układa plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi, redaguje zaproszenie, ogłoszenie, instrukcję, pamiętnik i dziennik pisany z perspektywy bohatera i własnej
 - zapisuje kilkuzdaniowe opowiadanie odtwórcze z dialogiem
 - za pomocą prostych zdań tworzy opis przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci
 - za pomocą prostych zdań tworzy opis obrazu, ilustracji, plakatu
 - stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (np. dobiera wyrazy bliskoznaczne), składni (konstruuje poprawne zdania pojedyncze, stosuje wielkie litery na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na końcu), fleksji (stosuje czasowniki, rzeczowniki, przymiotniki i przysłówki w zdaniu), fonetyki (dzieli wyrazy przy przenoszeniu do następnej linii, zna sposoby oznaczania miękkości głosek, zauważa różnicę między wymową a zapisem samogłosek ustnych, dźwięcznych i bezdźwięcznych)
 - stara się dbać o estetykę zapisu wypowiedzi.
- Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dopuszczającą oraz:

ODBIÓR WYPOWIEDZI I WYKORZYSTYWANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI

SŁUCHANIE

- słucha innych, uczestniczy w rozmowie oraz innych sytuacjach komunikacyjnych (zadaje pytania, odpowiada, instruuje, gratuluje, zaprasza, przeprasza)
- wybiera najważniejsze informacje z wysłuchanego tekstu
- tworzy prostą notatkę w formie tabeli, schematu, kilkuzdaniowej wypowiedzi, planu

- określa temat utworu, powtarza swoimi słowami ogólny sens usłyszanej wypowiedzi, opowiada fabułę usłyszanej historii, zauważa metaforyczny charakter baśni, legendy, bajki, mitu
- rozpoznaje proste intencje niewyrażone wprost
- rozpoznaje typowe wypowiedzi informacyjne i literackie
- na podstawie intonacji odróżnia wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące i pytające

CZYTANIE

- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi
- określa temat i główną myśl tekstu
- oddziela informacje ważne od drugorzędnych
- wybiera potrzebne informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu
- wskazuje cytaty
- wskazuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi
- rozpoznaje cechy zaproszenia, życzeń, ogłoszenia, instrukcji, przepisu
- określa temat utworu, powtarza swoimi słowami ogólny sens usłyszanej wypowiedzi, opowiada fabułę usłyszanej historii, zauważa metaforyczny charakter baśni, legendy, bajki, mitu, wskazuje morał wyrażony wprost
- rozpoznaje typowe wypowiedzi informacyjne, literackie, reklamowe
- rozumie funkcję znaków interpunkcyjnych (kropki, przecinka, znaku zapytania, wykrzyknika), akapitów i marginesów w tekście prozatorskim, wskazuje cudzość
- wskazuje wersy, strofy, rymy w tekstach poetyckich
- poprawnie artykułuje i akcentuje wyrazy, stosuje intonację zdaniową podczas głośnego czytania utworów
- odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych
- rozpoznaje w wypowiedziach liczebnik, zaimek, przyimek, spójnik
- rozpoznaje podstawowe funkcje składniowe wyrazów użytych w wypowiedziach (orzeczenie, podmiot)
- odróżnia zdanie pojedyncze od zdania złożonego, zdanie pojedyncze rozwinięte od zdania nierozwiniętego
- rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczb, rodzajów gramatycznych (rzeczownik, przymiotnik), osób, czasów i rodzajów gramatycznych (czasownik), określa stopień przymiotnika i przysłówka
- posługuje się alfabetem, uwzględnia różnice między zapisem a wymową samogłosek nosowych, głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych, oznacza miękkość głosek

DOCIERANIE DO INFORMACJI

- wybiera odpowiednie informacje ze słownika ortograficznego, słownika wyrazów blisko-znacznych, szkolnego słownika języka polskiego
- korzysta z encyklopedii, czasopisma, stron internetowych

ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY

- nazywa swoje reakcje czytelnicze
- dostrzega cechy wyróżniające teksty artystyczne (poetyckie i prozatorskie) oraz użytkowe
- nazywa elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia, wątki

- wskazuje elementy akcji
- wskazuje w utworze cechy baśni, legendy, bajki
- rozumie, czym jest mit
- wie, czym jest: wers, zwrotka, rym, rytm, refren
- wskazuje w tekście porównanie, przenośnię, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy
- wyodrębnia film spośród innych dziedzin sztuki
- zna pojęcia: gra aktorska, dekoracja, kostiumy, rekwizyty, inscenizacja, scena, widownia, kurtyna, kulisy, próba, program teatralny, afisz
- przypisuje cechy bohaterom oraz ocenia ich postawy w odniesieniu do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość
- odczytuje sens utworów na poziomie semantycznym (dosłownym)
- odczytuje morał baśni, bajek, zauważa metaforyczny charakter mitu

TWORZENIE WYPOWIEDZI MÓWIENIE

- świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej
- dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji, świadomie dobiera różne typy wypowiedzi prostych i rozwiniętych, stosuje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące
- formułuje pytania zamknięte i otwarte
- udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych
- wypowiada się w kilku logicznie ze sobą połączonych zdaniach na tematy związane z codziennością, otaczającą rzeczywistością, lekturą
- stosuje zwroty grzecznościowe i odpowiednie konstrukcje składniowe (np. tryb przypuszczający) podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem
- składa życzenia, gratulacje, instruuje
- wypowiada się w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne
- opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, obraz, ilustrację, plakat, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni (używa przysłówków i wyrażen przyimkowych)
- dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne
- recytuje utwór poetycki, oddając jego ogólny nastrój i sens
- stosuje zasady poprawnej wymowy i akcentowania wyrazów rodzimych
- posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem).

PISANIE

- stosuje podstawowe zasady ortografii dotyczące pisowni ó – u, rz – ż, ch – h i interpunkcji
- odróżnia nazwy własne od pospolitych i potrafi zastosować odpowiednie zasady dotyczące pisowni wielką literą
- poprawnie zapisuje *nie* z różnymi częściami mowy
- poprawnie zapisuje wyrażenia przyimkowe
- poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki
- konstruuje i zapisuje kilkuzdaniowe wypowiedzi poprawne pod względem logiczno-składniowym
- używa wypowiedzi pojedynczych i złożonych, stosuje przecinki
- w zależności do adresata i sytuacji świadomie dobiera wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące
- samodzielnie zapisuje dialog

- dzieli wypowiedzi na części kompozycyjne (wstęp, rozwinięcie, zakończenie)
 - buduje ramowy i szczegółowy plan wypowiedzi
 - układa opowiadanie odtwórcze z dialogiem oraz z elementami opisu, krótką relację, zaproszenie, ogłoszenie, pamiętnik i dziennik pisany z perspektywy bohatera i własnej
 - redaguje notatkę w formie prostego schematu, tabeli, planu
 - zapisuje instrukcję z uwzględnieniem sformułowań wskazujących na kolejność wykonywanych czynności
 - tworzy opis przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci, obrazu, ilustracji, plakatu, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni (używa przysłówków i wyrażen przyimkowych)
 - w liście prywatnym i oficjalnym, dialogu, zaproszeniu i ogłoszeniu stosuje odpowiedni układ graficzny
 - stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (wykorzystuje wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne w tworzonym tekście), składni (konstruuje zdania pojedyncze proste i rozwinięte oraz wypowiedzenia złożone, używa różnych typów wypowiedzi: oznajmujących, rozkazujących, pytających, wykrzyknikowych; łączy wypowiedzenia składowe za pomocą spójnika w wypowiedzenia złożone), fleksji (używa poprawnych form gramatycznych czasowników, rzeczowników, przymiotników; poprawnie zapisuje formy bezokoliczników oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego czasowników w czasie przyszłym i przeszłym)
 - stosuje zasady estetycznego zapisu tekstu.
- Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dostateczną oraz:

ODBIÓR WYPOWIEDZI I WYKORZYSTYWANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI

SŁUCHANIE

- koncentruje uwagę podczas słuchania dłuższych wypowiedzi innych oraz odtwarzanych utworów
- w typowych sytuacjach komunikacyjnych cytuję wypowiedzi innych, wyraża swoje zdanie na temat wysłuchanego komunikatu
- odróżnia informacje ważne od mniej ważnych
- właściwie odbiera intencje nadawcy komunikatu (również te niewyrażone wprost)
- na podstawie słuchanego tekstu tworzy notatkę, pisze krótkie streszczenie
- odróżnia wypowiedzi literackie od informacyjnych i reklamowych
- dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy
- odczytuje przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich (objaśnia morał baśni, bajki, wyjaśnia metaforyczny charakter mitu)
- na podstawie intonacji odróżnia zdania neutralne od wykrzyknikowych.

CZYTANIE

- wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio
- rozumie funkcję akapitu i cytatu w wypowiedzi
- objaśnia przenośne znaczenie wybranych wyrazów, związków wyrazów w wypowiedzi
- odróżnia teksty literackie od informacyjnych i reklamowych
- dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy
- odczytuje przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich

- wskazuje typowe elementy konstrukcyjne w zaproszeniach, życzeniach, ogłoszeniach, instrukcjach, przepisach
- głośno czyta utwory, uwzględniając zasady poprawnej artykulacji i intonacji
- wskazuje różnice między rzeczownikami, czasownikami, przymiotnikami, liczebnikami, zaimkami, przyimkami i spójnikami
- rozpoznaje równoważnik zdania
- rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczb, osób, rodzajów; odróżnia formy osobowe czasowników od nieosobowych (bezokolicznik, formy zakończone na -no, -to).

DOCIERANIE DO INFORMACJI

- wie, jakiego typu informacje zawierają słownik ortograficzny, słownik wyrazów blisko-znacznych, słownik języka polskiego, słownik wyrazów obcych i umiejętnie je stosuje
- wybiera informacje niewyrażone wprost z różnych źródeł, np. czasopism, stron internetowych.

ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY

- uzasadnia swoje reakcje czytelnicze
- analizuje elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia, wątek
- posługuje się pojęciami *akcja*, *fabuła*, *związek przyczynowo-skutkowy*
- identyfikuje baśń, legendę, mit, bajkę, komiks
- rozumie podstawową funkcję wersu, zwrotki, rymu, rytmu oraz objaśnia znaczenie i funkcję środków poetyckich, takich jak: przenośnia, porównanie, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy
- rozumie funkcję akapitu jako logicznie wyodrębnionej całości w tekście
- wyodrębnia elementy dzieła filmowego, zna główne etapy powstawania filmu i przedstawienia, rozumie pojęcie adaptacji
- określa zadania twórców dzieła filmowego i teatralnego – aktora, reżysera, dekoratora, suflera, reżysera
- charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy odnoszące się do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość
- odczytuje przesłanie utworu.

TWORZENIE WYPOWIEDZI

MÓWIENIE

- przedstawia własne zdanie w rozmowie
- świadomie dobiera intonację zdaniową
- udziela odpowiedzi w formie krótkiej wypowiedzi
- uczestniczy w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami; łączy za pomocą odpowiednich spójników współrzędne związki wyrazowe w zdaniu
- wypowiada się w roli świadka i uczestnika zdarzeń
- gromadzi wyrazy określające i nazywające cechy charakteru na podstawie zachowań i postaw
- wypowiada się logicznie i w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe, zwłaszcza przysłówki i wyrażenia przyimkowe
- w sposób uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, obraz, ilustrację, plakat, stosując słownictwo służące do formułowania ocen i opinii,

emocji i uczuć (np. epitety, po-równania, zдробnienia, poprawnie używa odpowiedniego stopnia przymiotnika i przysłówka)

- objaśnia znaczenia dosłowne i metaforyczne wyrazów
- odróżnia wyrazy pokrewne od synonimów
- umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (wzbogaca tworzony tekst wyrazami bliskoznacznymi i przeciwstawnymi), składni (stosuje różnorodne typy zdań: pojedyncze i złożone; celowo używa różnych typów wypowiedzi: pytających, oznajmujących, wykrzyknikowych, rozkazujących w zależności od sytuacji komunikacyjnej; stosuje się do zasad poprawnej interpunkcji), fleksji (używa odmiennej części mowy w poprawnych formach), wygłasza tekst poetycki z pamięci, posługując się pauzą, barwą głosu; zwraca uwagę na ważne treści tekstu
- stosuje się do zasad właściwego akcentowania wyrazów i intonowania wypowiedzi.

PISANIE

- stosuje poznane zasady ortografii dotyczące pisowni ó – u, rz – ż, ch – h i interpunkcji, poprawnie używa i zapisuje formy nieosobowe czasownika
 - w kilkudziesięciu wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami łączy za pomocą odpowiednich spójników współrzędne związki wyrazowe i stosuje się do zasad interpunkcji
 - w tekstach świadomie stosuje wyrazy bliskoznaczne, zastępuje powtarzające się w tekście wyrazy odpowiednimi zaimkami
 - w wypowiedziach gromadzi wyrazy określające i nazywające cechy charakteru na podstawie zachowań i postaw
 - układa życzenia, gratulacje, zapisuje przepis, instrukcję, ogłoszenie, zaproszenie
 - stosuje akapit jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi
 - pisze logiczne i uporządkowane pod względem chronologicznym opowiadanie, streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe; opowiada z perspektywy świadka i uczestnika zdarzeń (pamiętnik, dziennik)
 - zapisuje dialog w opowiadaniu
 - w sposób uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, stosując słownictwo służące do formułowania ocen i opinii, emocji i uczuć (np. epitety, porównania, zдробnienia)
 - opisując obraz, rzeźbę, ilustrację, plakat, stosuje podstawowe słownictwo charakterystyczne dla danej dziedziny sztuki
 - dostrzega błędy ortograficzne i interpunkcyjne w tworzonej wypowiedzi i je poprawia.
- Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dobrą oraz:

ODBIÓR WYPOWIEDZI I WYKORZYSTYWANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI

SŁUCHANIE

- przekazuje treść wysłuchanych wypowiedzi, potrafi ustosunkować się do wypowiedzi innych oraz nawiązać do nich podczas własnej wypowiedzi
- uzasadnia swoje zdanie na temat wysłuchanego komunikatu

- nazywa intencje nadawcy komunikatu, dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy wypowiedzi, w sytuacjach typowych odróżnia fakty od opinii.

CZYTANIE

- wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio i wykorzystuje je w wypowiedzi np. opisującej lub oceniającej postać fikcyjną lub rzeczywistą
- oddziela informacje ważne od drugorzędnych i wykorzystuje je w odczytaniu znaczeń dosłownych i przenośnych
- wykorzystuje treści zawarte w artykule, instrukcji, przepisie, tabeli, schemacie i notatce
- nazywa intencje nadawcy komunikatu, dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy wypowiedzi
- nazywa osobę mówiącą w tekście w zależności od rodzaju utworu (podmiot liryczny, narrator)
- w sytuacjach typowych odróżnia fakty od opinii
- wskazuje typowe elementy stylistyczne i graficzne w zaproszeniach, życzeniach, ogłoszeniach, instrukcjach, przepisach
- dostrzega relacje między takimi elementami konstrukcji, jak tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie
- głośno czyta utwory, wykorzystując umiejętność poprawnej artykulacji i intonacji, aby oddać sens odczytywanego tekstu
- rozumie funkcje użytych w tekście zdań pojedynczych rozwiniętych i nierozwiniętych, pojedynczych i złożonych, równoważników zdań
- rozumie funkcję użytych form przypadków, liczb, osób, czasów w tekstach literackich, użytkowych, reklamowych.

DOCIERANIE DO INFORMACJI

- w zależności od celu poszukiwań świadomie wybiera odpowiedni słownik (słownik ortograficzny, słownik wyrazów bliskoznacznych, słownik języka polskiego, słownik wyrazów obcych)
- konfrontuje ze sobą informacje zgromadzone na podstawie różnych źródeł.

ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY

- konfrontuje swoje reakcje czytelnicze z innymi odbiorcami
- charakteryzuje osobę mówiącą na podstawie jej wypowiedzi
- objaśnia funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w utworze epickim oraz środków stylistycznych w utworze poetyckim (w tym rozróżnia ożywienie i uosobienie jako rodzaje przenośni)
- wykorzystuje wiedzę na temat wersu, zwrotki, rymu, rytmu, refrenu do interpretacji utworu
- wyróżnia wśród przekazów audiowizualnych programy informacyjne, rozrywkowe, reklamy; dostrzega różnice między celem tych programów
- charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy odnoszące się do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość; konfrontuje sytuację bohaterów z własnymi doświadczeniami.

TWORZENIE WYPOWIEDZI

MÓWIENIE

- uzasadnia własne zdanie w rozmowie, podaje odpowiednie przykłady, cytuje, stosuje się do reguł grzecznościowych

- rozpoczyna i podtrzymuje rozmowę na temat lektury czy dzieła filmowego
- udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym
- w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje frazeologizmy i przysłowia związane z omawianą tematyką
- poprawnie stosuje formy czasu teraźniejszego oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego w czasach przeszłym i przyszłym
- w opisie dzieła kultury stosuje słownictwo wyrażające stosunek odbiorcy wobec dzieła
- interpretuje przenośne treści utworów poetyckich przewidzianych w programie nauczania
- zaznacza akcenty logiczne, stosuje pauzy, dostosowuje tempo recytacji do treści utworu
- wzbogaca komunikat pozawerbalnymi środkami wypowiedzi
- dokonuje samokrytyki wypowiedzi i doskonali ją pod względem konstrukcji i języka.

PISANIE

- potrafi zastosować reguły ortograficzne w sytuacjach nietypowych (np. wykorzystać wiedzę o wyrazach pochodnych i rodzinie wyrazów, pisowni *nie* w przeciwstawieniach)
 - przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, a także zdania w równoważniki zdań i odwrotnie – odpowiednio do przyjętego celu
 - komponuje poprawne pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, fleksyjnym, składniowym wypowiedzi o przejrzystej, logicznej kompozycji
 - uzasadnia własne zdanie, podaje odpowiednie przykłady, np. z lektury
 - udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym
 - w wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje frazeologizmy i przysłowia związane z omawianą tematyką
 - komponuje i przekształca plan wypowiedzi
 - pisze opowiadanie twórcze, list z perspektywy bohatera, baśń
 - w opisie dzieła kultury stosuje słownictwo wyrażające stosunek odbiorcy wobec dzieła
 - sprawnie stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (dba o poprawność słownikową tworzonych wypowiedzi, odpowiednio dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne, wzbogacając tekst w zależności od formy wypowiedzi i sytuacji komunikacyjnej), składni (tworzy ciekawe pod względem składniowym wypowiedzi, stosuje się do zasad poprawności logiczno-składniowej, dba o poprawną interpunkcję wypowiedzi złożonych), fleksji (w wypowiedziach stosuje w poprawnych formach odmienne i nieodmienne części mowy przewidziane w programie nauczania, w tym poprawnie stosuje formy czasu teraźniejszego oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego w czasach przeszłym i przyszłym), fonetyki (biegle stosuje wiadomości z zakresu fonetyki i wykorzystuje je w poprawnym zapisie wyrazów)
 - dokonuje samodzielnej autokorekty napisanego tekstu.
- Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę bardzo dobrą oraz:

ODBIÓR WYPOWIEDZI I WYKORZYSTYWANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI

SŁUCHANIE

- w rozmowie i innych sytuacjach komunikacyjnych celowo odwołuje się do wypowiedzi innych osób
- dokonuje selekcji informacji w celu wykorzystania ich w sytuacjach nietypowych
- dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy wypowiedzi w tekstach poetyckich i reklamowych, wskazuje elementy o charakterze perswazyjnym.

CZYTANIE

- czyta ze zrozumieniem na poziomie krytycznym teksty spoza listy lektur
- interpretuje utwory poetyckie i prozatorskie.

DOCIERANIE DO INFORMACJI

- wybiera i wykorzystuje informacje z różnych źródeł (np. czasopism, stron internetowych) we własnych wypowiedziach o charakterze informacyjnym lub oceniającym.

ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY

- porównuje funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w różnych utworach epickich i poetyckich
- wskazuje elementy baśni, legendy, bajki, mitu w innych tekstach kultury oraz odnajduje i omawia nawiązania do tego typu utworów we współczesnych tekstach kultury, np. opowiadaniach, reklamach, oraz w języku, np. we frazeologii
- odnosi się do postaw bohaterów fikcyjnych i opisuje otaczającą ich rzeczywistość
- dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy wypowiedzi w tekstach poetyckich i reklamowych, wskazuje elementy o charakterze perswazyjnym

TWORZENIE WYPOWIEDZI

MÓWIENIE

- przedstawia własne stanowisko w związku ze sposobem rozwiązania problemu, wykonania zadania, formułuje twórcze uwagi
- podejmuje rozmowę na temat przeczytanej lektury dzieła także spoza kanonu lektur przewidzianych programem nauczania w klasie piątej; omawia je w odniesieniu do innych dzieł także spoza kanonu lektur
- interpretuje metaforyczne i symboliczne treści utworów literackich i plastycznych

PISANIE

- tworzy samodzielne wypowiedzi cechujące się ciekawym ujęciem tematu, pomysłową formą, poprawną konstrukcją oraz właściwym doбором środków językowych
- wykazuje się szczególną dbałością o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową oraz estetykę zapisu wypowiedzi
- świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania słownictwa, składni, fleksji i fonetyki

OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA DLA KLASY VI

niedostateczny

- poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy piątej uniemożliwia osiągnięcie celów polonistycznych
- uczeń nie potrafi wykonać zadań o niewielkim poziomie trudności

dopuszczający

- poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy piątej umożliwia osiągnięcie celów polonistycznych
- uczeń potrafi wykonać zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim poziomie trudności

dostateczny

- poziom zdobytych umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy piątej pozwala na rozwijanie kompetencji ujętych w programie i wynikających z podstawy programowej
- uczeń wykonuje zadania teoretyczne i praktyczne typowe, o średnim poziomie trudności ujętych w programie i wynikających z podstawy programowej

dobry

- uczeń poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności ujęte w programie nauczania i wynikające z podstawy programowej, rozwiązuje samodzielnie typowe zadania teoretyczne i praktyczne

bardzo dobry

- uczeń sprawnie się posługuje zdobytymi wiadomościami, rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte w programie nauczania i wynikające z podstawy programowej, potrafi zastosować poznaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach

celujący

- uczeń biegle się posługuje zdobytymi wiadomościami i umiejętnościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych objętych programem nauczania i wynikających z podstawy programowej,
- proponuje rozwiązania nietypowe; jest twórczy, rozwija własne uzdolnienia

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA DLA KLASY VI

- Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.
- Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

ODBIÓR WYPOWIEDZI I WYKORZYSTYWANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI

SŁUCHANIE

- skupia uwagę na prostych wypowiedziach innych osób
- reaguje na wypowiedzi innych werbalnie i niewerbalnie (mimiką, gestem, postawą)
- rozumie polecenia nauczyciela, wypowiedzi innych uczniów
- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w prostych tekstach literackich oraz typowych sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia i obserwacji

- rozpoznaje proste intencje nadawcy, np. pytanie, prośbę, odmowę, zaproszenie, gratulacje, życzenia, przeprosiny, instrukcję
- wskazuje najważniejsze informacje w wysłuchanym niedługim tekście, zwłaszcza w jego warstwie dosłownej, i uzupełnia różne typy notatek graficznych o te informacje
- rozumie ogólny sens słuchanych utworów
- rozpoznaje nastrój słuchanych komunikatów
- dostrzega etyczny wymiar języka (prawdę, kłamstwo, przemilczanie informacji, brutalizację wypowiedzi)
- rozpoznaje manipulację

CZYTANIE

- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w prostych tekstach literackich oraz typowych sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia i obserwacji (autor, narrator, czytelnik, słuchacz)
- rozpoznaje proste intencje nadawcy, np. pytanie, prośbę, odmowę, zaproszenie, gratulacje, życzenia, przeprosiny, instrukcję, ogłoszenie
- wskazuje najważniejsze informacje w przeczytanym tekście, zwłaszcza w dosłownej warstwie tekstu i wyrażone wprost, i uzupełnia na podstawie czytanego tekstu różne typy notatek graficznych o te informacje
- wskazuje części składowe wypowiedzi (tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie)
- rozumie dosłowne znaczenie wyrazów w wypowiedzi
- rozumie ogólny sens czytanych utworów
- określa nastrój wypowiedzi
- wyciąga wnioski z przesłanek zawartych w tekście, w tym rozpoznaje w nim prawdę lub fałsz
- rozpoznaje manipulację
- rozumie mechanizmy oddziaływania reklam na odbiorcę
- stara się czytać teksty płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym, wyróżnia pauzą koniec wypowiedzenia
- rozpoznaje podstawowe funkcje składniowe wyrazów użytych w wypowiedziach (podmiot i orzeczenie)
- rozpoznaje w wypowiedziach podstawowe części mowy (rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysłówki)
- rozpoznaje zdanie pojedyncze i zdanie złożone
- wskazuje cudzość.

DOCIERANIE DO INFORMACJI

- sprawdza pisownię wyrazów w słowniku ortograficznym
- wyszukuje synonimy w słowniku wyrazów bliskoznacznych
- wybiera proste informacje z hasła encyklopedycznego, poradnika, leksykonu, czasopisma, podanej strony internetowej.

ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY

- mówi o swoich reakcjach czytelnicznych
- porównuje swoje wrażenia związane z odbiorem innych tekstów
- wyraża swój stosunek do postaci
- odróżnia fikcję od rzeczywistości
- rozpoznaje typowe elementy fikcji, charakterystyczne dla poznanych gatunków
- odróżnia elementy fantastyczne od realistycznych
- odróżnia autora od osoby mówiącej w tekście literackim, charakteryzuje osobę mówiącą na podstawie jej wypowiedzi

- określa najważniejsze elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia, omawia akcję
- wyodrębnia w utworze epickim wydarzenia, układając je w wątki
- zna cechy baśni, legendy, bajki, wie, co to jest mit, powieść, opowiadanie, komiks, fraszka, wiersz, przysłowie
- rozpoznaje wers, strofę, rym, refren, rytm
- odróżnia wiersz rymowany od nierymowanego (białego)
- rozpoznaje przenośnię, porównane, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie, ożywienie
- wyodrębnia film, program informacyjny, program rozrywkowy i spektakl teatralny spośród innych przekazów i tekstów kultury oraz potrafi nazwać ich tworzywo (ruchome obrazy, warstwa dźwiękowa)
- odczytuje informacje z plakatu teatralnego.

TWORZENIE WYPOWIEDZI MÓWIENIE

- nawiązuje i podtrzymuje kontakt werbalny z innymi uczniami i nauczycielem
- w rozmowie zadaje pytania uzupełniające
- formułuje proste pytania i udziela prostych odpowiedzi pod względem konstrukcyjnym
- wypowiada komunikaty zawierające proste informacje
- wyraża wprost swoje intencje
- odróżnia sytuację oficjalną od nieoficjalnej i potrafi odpowiednio do sytuacji komunikacyjnej skierować prośbę, pytanie, odmowę, wyjaśnienie, zaproszenie, instrukcję, gratulacje, życzenia, przekonać, zachęcić, przestrzec
- stosuje podstawowe zwroty grzecznościowe podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem
- mówi na temat, opowiada o obserwowanych zdarzeniach, akcji książki, filmu
- za pomocą prostych zdań opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę
- za pomocą prostych zdań opisuje obraz, ilustrację, plakat, fotografię
- wygłasza tekst utworu z pamięci (teksty poetyckie, fragmenty prozy).

PISANIE

- stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu
- zna podstawowe zasady dotyczące pisowni wielką literą oraz pisowni ó – u, rz – ż, ch – h
- tworzy proste wypowiedzi oraz notatki na podany temat
- uzupełnia prosty schemat, tabelę
- zna podstawowe zasady układu graficznego listu prywatnego i oficjalnego, dialogu, zaproszenia, ogłoszenia, planu ramowego i szczegółowego wypowiedzi i z pomocą nauczyciela zapisuje list, dialog,
- układa plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi, redaguje zaproszenie, ogłoszenie, instrukcję, pamiętnik i dziennik pisany z perspektywy bohatera i własnej, proste sprawozdanie
- zapisuje kilkuzdaniowe opowiadanie odtwórcze z dialogiem
- za pomocą prostych zdań tworzy opis przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci
- za pomocą prostych zdań tworzy opis obrazu, ilustracji, plakatu, fotografii
- stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (np. dobiera wyrazy bliskoznaczne), składni (konstruuje poprawne zdania pojedyncze, stosuje wielkie litery na początku

wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na końcu), fleksji (stosuje czasowniki, rzeczowniki, przymiotniki i przysłówki w zdaniu), fonetyki (dzieli wyrazy przy przenoszeniu do następnej linii, zna sposoby oznaczania miękkości głosek, zauważa różnicę między wymową a zapisem samogłosek ustnych, dźwięcznych i bezdźwięcznych)

- stara się dbać o estetykę zapisu wypowiedzi.
- Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dopuszczającą oraz:

ODBIÓR WYPowiedZI I WYKORZYSTYWANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI

SŁUCHANIE

- słucha innych, uczestniczy w rozmowie oraz innych sytuacjach komunikacyjnych (zadaje pytania, odpowiada, instruuje, gratuluje, zaprasza, przeprasza)
- wybiera najważniejsze informacje z wysłuchanego tekstu
- tworzy prostą notatkę w formie tabeli, schematu, kilkuzdaniowej wypowiedzi, planu
- określa temat utworu, powtarza swoimi słowami ogólny sens usłyszaną wypowiedzi, opowiada fabułę usłyszaną historii, zauważa metaforyczny charakter baśni, legendy, bajki, mitu
- rozpoznaje proste intencje niewyrażone wprost
- rozpoznaje typowe wypowiedzi informacyjne i literackie
- na podstawie intonacji odróżnia wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące i pytające
- wyciąga wnioski z przesłanek zawartych w tekście, w tym rozpoznaje w nim prawdę lub fałsz
- rozumie mechanizmy oddziaływania reklam na odbiorcę
- odróżnia fakty od opinii, wskazuje elementy perswazji.

CZYTANIE

- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi
- określa temat i główną myśl tekstu
- oddziela informacje ważne od drugorzędnych
- wybiera potrzebne informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu
- wskazuje cytaty
- wskazuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi
- rozpoznaje cechy zaproszenia, życzeń, zawiadomienia, ogłoszenia, instrukcji, przepisu
- określa temat utworu, powtarza swoimi słowami ogólny sens usłyszaną wypowiedzi, opowiada fabułę usłyszaną historii, zauważa metaforyczny charakter baśni, legendy, bajki, mitu, wskazuje morał wyrażony wprost
- rozpoznaje typowe wypowiedzi informacyjne, literackie, reklamowe
- rozumie funkcję znaków interpunkcyjnych (kropki, przecinka, znaku zapytania, wykrzyknika, cudzysłowu, dwukropka, nawiasu), akapitów i marginesów w tekście prozatorskim
- wskazuje wersy, strofy, rymy w tekstach poetyckich
- poprawnie artykułuje i akcentuje wyrazy, stosuje intonację zdaniową podczas głośnego czytania utworów
- odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych
- rozpoznaje w wypowiedziach liczebnik, zaimek, przyimek, spójnik
- rozpoznaje podstawowe funkcje składniowe wyrazów użytych w wypowiedziach (orzeczenie, podmiot, przydawka, dopełnienie, okolicznik)

- odróżnia zdanie pojedyncze od zdania złożonego, zdanie pojedyncze rozwinięte od zdania nierozwiniętego
- rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczb, rodzajów gramatycznych (rzeczownik, przymiotnik, zaimek w związku z rzeczownikiem), osób, czasów i rodzajów gramatycznych (czasownik), określa stopień przymiotnika i przysłówka
- posługuje się alfabetem, uwzględnia różnice między zapisem a wymową samogłosek nosowych, głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych, oznacza miękkość głosek.

DOCIERANIE DO INFORMACJI

- wybiera odpowiednie informacje ze słownika ortograficznego, słownika wyrazów bliskoznacznych, szkolnego słownika języka polskiego, słownika frazeologicznego
- korzysta z encyklopedii, czasopisma, stron internetowych, leksykonu, poradnika.

ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY

- nazywa swoje reakcje czytelnicze
- dostrzega cechy wyróżniające teksty artystyczne (poetyckie i prozatorskie) oraz użytkowe
- nazywa elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia, wątki
- wskazuje elementy akcji
- wskazuje w utworze cechy baśni, legendy, bajki, mitu, opowiadania, powieści, wiersza, fraszki, komiksu
- rozpoznaje przysłowie
- wie, czym jest: wers, zwrotka, rym, rytm, refren, wiersz rymowany, wiersz biały
- wskazuje w tekście porównanie, przenośnię, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie, ożywienie
- wyodrębnia film spośród innych dziedzin sztuki
- zna pojęcia: gra aktorska, dekoracja, kostiumy, rekwizyty, inscenizacja, scena, widownia, kurtyna, kulisy, próba, program teatralny, afisz, ujęcie, kadr, plan
- przypisuje cechy bohaterom oraz ocenia ich postawy w odniesieniu do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość
- odczytuje sens utworów na poziomie semantycznym (dosłownym)
- odczytuje morał baśni, bajek, zauważa metaforyczny charakter mitu
- odczytuje informacje z plakatu teatralnego.

TWORZENIE WYPOWIEDZI

MÓWIENIE

- świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej
- dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji, świadomie dobiera różne typy wypowiedzi prostych i rozwiniętych, stosuje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące
- formułuje pytania zamknięte i otwarte
- udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych
- wypowiada się w kilku logicznie ze sobą połączonych zdaniach na tematy związane z codziennością, otaczającą rzeczywistością, lekturą
- stosuje zwroty grzecznościowe i odpowiednie konstrukcje składniowe (np. tryb przypuszczający) podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem
- składa życzenia, gratulacje, instruuje, przekonuje, zachęca, przestrzega
- wypowiada się w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne

- opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, obraz, ilustrację, plakat, stosując słownictwo określające
- umiejscowienie w przestrzeni (używa przysłówków i wyrażen przyimkowych)
- dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne
- recytuje utwór poetycki, oddając jego ogólny nastrój i sens
- stosuje zasady poprawnej wymowy i akcentowania wyrazów rodzimych
- posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem, postawą ciała)

PISANIE

- stosuje podstawowe zasady ortografii dotyczące pisowni ó – u, rz – ż, ch – h i interpunkcji
 - odróżnia nazwy własne od pospolitych i potrafi zastosować odpowiednie zasady dotyczące pisowni wielką literą
 - poprawnie zapisuje *nie* z różnymi częściami mowy
 - poprawnie zapisuje wyrażenia przyimkowe
 - poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki
 - konstruuje i zapisuje kilkuzdaniowe wypowiedzi poprawne pod względem logiczno-składniowym
 - używa wypowiedzi pojedynczych i złożonych, stosuje przecinki
 - w zależności do adresata i sytuacji świadomie dobiera wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące
 - samodzielnie zapisuje dialog
 - dzieli wypowiedzi na części kompozycyjne (wstęp, rozwinięcie, zakończenie)
 - buduje ramowy i szczegółowy plan wypowiedzi
 - układa opowiadanie odtwórcze z dialogiem oraz z elementami opisu, krótką relację, proste sprawozdanie
 - zaproszenie, ogłoszenie, pamiętnik i dziennik pisany z perspektywy bohatera i własnej, regulamin
 - redaguje notatkę w formie prostego schematu, tabeli, planu
 - zapisuje instrukcję z uwzględnieniem sformułowań wskazujących na kolejność wykonywanych czynności
 - tworzy opis przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci, obrazu, fotografii, ilustracji, plakatu, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni (używa przysłówków i wyrażen przyimkowych)
 - w liście prywatnym i oficjalnym, dialogu, zaproszeniu i ogłoszeniu stosuje odpowiedni układ graficzny
 - stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (wykorzystuje wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne w tworzonej treści), składni (konstruuje zdania pojedyncze proste i rozwinięte oraz wypowiedzenia złożone, używa różnych typów wypowiedzi: oznajmujących, rozkazujących, pytających, wykrzyknikowych; łączy wypowiedzenia składowe za pomocą spójnika w wypowiedzenia złożone), fleksji (używa poprawnych form gramatycznych czasowników, rzeczowników, przymiotników; poprawnie
 - zapisuje formy bezokoliczników oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego czasowników w czasie przyszłym i przeszłym
 - stosuje zasady estetycznego zapisu tekstu.
- Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dostateczną oraz:

ODBIÓR WYPOWIEDZI I WYKORZYSTYWANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI

SŁUCHANIE

- koncentruje uwagę podczas słuchania dłuższych wypowiedzi innych oraz odtwarzanych utworów
- w typowych sytuacjach komunikacyjnych cytuje wypowiedzi innych, wyraża swoje zdanie na temat wysłuchanego komunikatu
- odróżnia informacje ważne od mniej ważnych
- właściwie odbiera intencje nadawcy komunikatu (również te niewyrażone wprost)
- na podstawie słuchanego tekstu tworzy notatkę, pisze krótkie streszczenie
- odróżnia wypowiedzi literackie od informacyjnych i reklamowych
- dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy
- odczytuje przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich (omawia przesłanie baśni,
- objaśnia morał baśni, bajki, wyjaśnia metaforyczny charakter mitu)
- rozumie mechanizmy oddziaływania reklam na odbiorców
- na podstawie intonacji odróżnia zdania neutralne od wykrzyknikowych.

CZYTANIE

- wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio
- rozumie funkcję akapitu i cytatu w wypowiedzi
- objaśnia przenośne znaczenie wybranych wyrazów, związków wyrazów w wypowiedzi
- odróżnia teksty literackie od informacyjnych i reklamowych
- dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy
- odczytuje przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich
- wskazuje typowe elementy konstrukcyjne w zaproszeniach, życzeniach, gratulacjach, ogłoszeniach, zawiadomieniach, instrukcjach, przepisach
- głośno czyta utwory, uwzględniając zasady poprawnej artykulacji i intonacji, wprowadza pauzę
- wskazuje różnice między rzeczownikami, czasownikami, przymiotnikami, liczebnikami, zaimkami, przyimkami i spójnikami
- rozpoznaje równoważnik zdania
- rozpoznaje w tekście zdania pojedyncze nierozwinięte i rozwinięte, pojedyncze i złożone (współrzędnie i podrzędnie)
- wydziela w zdaniu grupę podmiotu i orzeczenia
- rozpoznaje zdania bezpodmiotowe
- ustala stosunki nadrzędno-podrzędne i współrzędne w zdaniu pojedynczym
- rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczb, osób, rodzajów; odróżnia formy osobowe czasowników od nieosobowych (bezokolicznik, formy zakończone na -no, -to)
- odróżnia wyrazy gwarowe od potocznych.

DOCIERANIE DO INFORMACJI

- wie, jakiego typu informacje zawierają słownik ortograficzny, słownik wyrazów bliskoznacznych, słownik języka polskiego, słownik wyrazów obcych, słownik frazeologiczny i umiejętnie je stosuje
- wybiera informacje niewyrażone wprost z różnych źródeł, np. czasopism, stron internetowych.

ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY

- uzasadnia swoje reakcje czytelnicze
- porównuje swoje wrażenia czytelnicze związane z odbiorem innych tekstów kultury
- analizuje elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia, wątek
- rozpoznaje typowe elementy fikcji, charakterystyczne dla poznanych gatunków
- posługuje się pojęciami *akcja*, *fabuła*, *związek przyczynowo-skutkowy*
- omawia powiązania między częściami tekstu (rozdział, podrozdział) w dłuższym utworze prozatorskim, np. w opowiadaniu, powieści
- identyfikuje baśń, legendę, mit, bajkę, komiks, opowiadanie, powieść, fraszkę, wiersz, przysłowie
- omawia akcję w utworze dramatycznym
- rozumie podstawową funkcję wersu, zwrotki, rymu, rytmu oraz objaśnia znaczenie i funkcję środków poetyckich, takich jak: przenośnia, porównanie, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie, ożywienie
- dostrzega zależność między zastosowanymi w utworze środkami stylistycznymi a treścią
- rozumie funkcję akapitu jako logicznie wyodrębnionej całości w tekście
- wyodrębnia elementy dzieła filmowego, zna główne etapy powstawania filmu i przedstawienia, rozumie pojęcie adaptacji
- określa zadania twórców dzieła filmowego i teatralnego – aktora, reżysera, dekoratora, suflera, reżysera
- charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy odnoszące się do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość, prawda – kłamstwo, wierność – zdrada
- konfrontuje sytuację bohaterów z własnym doświadczeniem
- odczytuje przesłanie utworu.

TWORZENIE WYPOWIEDZI

MÓWIENIE

- dostosowuje sposób wyrażania się do sytuacji komunikacyjnej, takiej jak: podziękowanie, przemówienie, wystąpienie
- przedstawia własne zdanie w rozmowie, przestrzega zasad kulturalnej rozmowy
- dyskutuje na wybrany temat
- świadomie dobiera wypowiedzenia, by osiągnąć zamierzony cel (np. zachęcić, przekonać, przestrzec)
- tworzy spójne, logiczne wypowiedzi
- świadomie dobiera intonację zdaniową
- udziela odpowiedzi w formie krótkiej wypowiedzi
- uczestniczy w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami; łączy za pomocą odpowiednich spójników współrzędne związki wyrazowe w zdaniu
- wypowiada się w roli świadka i uczestnika zdarzeń
- wyjaśnia motywy postępowania postaci
- gromadzi wyrazy określające i nazywające cechy charakteru na podstawie zachowań i postaw
- wypowiada się logicznie i w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym,
- streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe, zwłaszcza przysłowki i wyrażenia przymkowe

- w sposób uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, obraz, ilustrację, plakat, stosując słownictwo służące do formułowania ocen i opinii, emocji i uczuć (np. epitety, porównania, zdrobnienia,
- poprawnie używa odpowiedniego stopnia przymiotnika i przysłówka)
- objaśnia znaczenia dosłowne i metaforyczne wyrazów
- odróżnia wyrazy pokrewne od synonimów
- umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (wzbogaca tworzony tekst wyrazami bliskoznacznymi i przeciwstawnymi), składni (stosuje różnorodne typy zdań: pojedyncze i złożone, stosuje odpowiedni szyk wyrazów w zdaniu, celowo używa różnych typów wypowiedzi: pytających, oznajmujących, wykrzyknikowych, rozkazujących w zależności od sytuacji komunikacyjnej; stosuje się do zasad poprawnej interpunkcji), fleksji (używa odmiennej części mowy w poprawnych formach),
- wygłasza tekst poetycki z pamięci, posługując się pauzą, barwą głosu; zwraca uwagę na ważne treści tekstu
- stosuje się do zasad właściwego akcentowania wyrazów i intonowania wypowiedzi.

PISANIE

- stosuje poznane zasady ortografii dotyczące pisowni ó – u, rz – ż, ch – h i interpunkcji, poprawnie używa i zapisuje formy nieosobowe czasownika
- w kilkuzdaniowych wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami łączy za pomocą odpowiednich spójników współrzędne związki wyrazowe i stosuje się do zasad interpunkcji
- w tekstach świadomie stosuje wyrazy bliskoznaczne, zastępuje powtarzające się w tekście wyrazy odpowiednimi zaimkami
- w wypowiedziach gromadzi wyrazy określające i nazywające cechy charakteru na podstawie zachowań i postaw
- układa życzenia, gratulacje, zapisuje przepis, instrukcję, ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie
- stosuje akapit jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi
- pisze logiczne i uporządkowane pod względem chronologicznym opowiadanie, streszcza utwory fabularne,
- świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe; opowiada z perspektywy świadka i uczestnika zdarzeń (pamiętnik, dziennik)
- zapisuje dialog w opowiadaniu
- w sposób uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, fotografię, stosując słownictwo służące do formułowania ocen i opinii, emocji i uczuć (np. epitety, porównania, zdrobnienia)
- opisując obraz, rzeźbę, ilustrację, plakat, fotografię, stosuje podstawowe słownictwo charakterystyczne dla danej dziedziny sztuki
- dostrzega błędy ortograficzne i interpunkcyjne w tworzonej wypowiedzi i je poprawia.

- Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dobrą oraz:

ODBIÓR WYPOWIEDZI I WYKORZYSTYWANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI

SŁUCHANIE

- przekazuje treść wysłuchanych wypowiedzi, potrafi ustosunkować się do wypowiedzi innych oraz nawiązać do nich podczas własnej wypowiedzi
- uzasadnia swoje zdanie na temat wysłuchanego komunikatu

- nazywa intencje nadawcy komunikatu, dostrzega zależność między przerośnym znaczeniem a intencją nadawcy wypowiedzi, w sytuacjach typowych odróżnia fakty od opinii.

CZYTANIE

- wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio i wykorzystuje je w wypowiedzi np. opisującej lub oceniającej postać fikcyjną lub rzeczywistą
- oddziela informacje ważne od drugorzędnych i wykorzystuje je w odczytaniu znaczeń dosłownych i przerośnych
- wykorzystuje treści zawarte w artykule, instrukcji, przepisie, tabeli, schemacie i notatce
- nazywa intencje nadawcy komunikatu, dostrzega zależność między przerośnym znaczeniem a intencją nadawcy wypowiedzi
- nazywa osobę mówiącą w tekście w zależności od rodzaju utworu (podmiot liryczny, narrator)
- w sytuacjach typowych odróżnia fakty od opinii
- wskazuje typowe elementy stylistyczne i graficzne w zaproszeniach, życzeniach, ogłoszeniach, zawiadomieniach, instrukcjach, przepisach
- dostrzega relacje między takimi elementami konstrukcji, jak tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie
- głośno czyta utwory, wykorzystując umiejętność poprawnej artykulacji i intonacji, aby oddać sens odczytywanego tekstu
- rozumie funkcje użytych w tekście zdań pojedynczych rozwiniętych i nierozwiniętych, pojedynczych i złożonych, równoważników zdań
- rozumie funkcję użytych form przypadków, liczb, osób, czasów w tekstach literackich, użytkowych, reklamowych
- interpretuje głosowo wybrane fragmenty prozy
- wykorzystuje wiedzę o języku podczas analizy różnych tekstów kultury

DOCIERANIE DO INFORMACJI

- w zależności od celu poszukiwań świadomie wybiera odpowiedni słownik (słownik ortograficzny, słownik wyrazów bliskoznacznych, słownik języka polskiego, słownik wyrazów obcych, słownik frazeologiczny)
- konfrontuje ze sobą informacje zgromadzone na podstawie różnych źródeł.

ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY

- konfrontuje swoje reakcje czytelnicze z innymi odbiorcami
- charakteryzuje osobę mówiącą na podstawie jej wypowiedzi
- objaśnia funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w utworze epickim oraz środków stylistycznych w utworze poetyckim (w tym rozróżnia ożywienie i uosobienie jako rodzaje przerośni)
- omawia funkcje elementów realistycznych i fantastycznych w : baśniach, legendach, mitach, bajkach, opowiadaniu, powieści
- wykorzystuje wiedzę na temat wersu, zwrotki, rymu, rytmu, refrenu do interpretacji utworu
- nazywa elementy świata przedstawionego w utworze dramatycznym
- rozumie powiązania między częściami utworu dramatycznego (akt, scena)
- dostrzega zależność między rodzajem i funkcją komunikatu a jego odbiorcą (programy edukacyjne, rozrywkowe, informacyjne, reklamy)
- wyróżnia wśród przekazów audiowizualnych programy informacyjne, rozrywkowe, reklamy; dostrzega różnice między celem tych programów

- charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy odnoszące się do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość; konfrontuje sytuację bohaterów z własnymi doświadczeniami.

TWORZENIE WYPOWIEDZI MÓWIENIE

- tworzy wypowiedź zróżnicowaną stylistycznie w zależności od intencji nadawcy, sytuacji komunikacyjnej i rodzaju adresata
- tworzy wypowiedź zróżnicowaną ze względu na funkcje komunikatu (ekspresywna, impresywna, poetycka)
- uzasadnia własne zdanie w rozmowie, podaje odpowiednie przykłady, cytuje, stosuje się do reguł grzecznościowych
- rozpoczyna i podtrzymuje rozmowę na temat lektury czy dzieła filmowego
- zadaje pytania alternatywne, przedstawia rozmówcy dwie możliwości rozwiązania problemu
- udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym
- posługuje się przysłowiami i powiedzeniami regionalnymi
- w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje frazeologizmy i przysłowia związane z omawianą tematyką
- poprawnie stosuje formy czasu teraźniejszego oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego w czasach przeszłym i przyszłym
- w opisie dzieła kultury stosuje słownictwo wyrażające stosunek odbiorcy wobec dzieła
- interpretuje przenośne treści utworów poetyckich przewidzianych w programie nauczania
- zaznacza akcenty logiczne, stosuje pauzy, dostosowuje tempo recytacji do treści utworu
- wzbogaca komunikat pozawerbalnymi środkami wypowiedzi
- wykorzystuje wiedzę o częściach mowy podczas tworzenia własnej wypowiedzi
- dokonuje samokrytyki wypowiedzi i doskonali ją pod względem konstrukcji i języka.

PISANIE

- potrafi zastosować reguły ortograficzne w sytuacjach nietypowych (np. wykorzystać wiedzę o wyrazach pochodnych i rodzinie wyrazów, pisowni *nie* w przeciwstawieniach)
- przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, a także zdania w równoważniki zdań i odwrotnie – odpowiednio do przyjętego celu
- wprowadza i przekształca różne typy wypowiedzi w zależności od celu i intencji wypowiedzi (zdania pojedyncze i złożone, równoważniki zdań)
- komponuje poprawne pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, fleksyjnym, składniowym wypowiedzi o przejrzystej, logicznej kompozycji
- uzasadnia własne zdanie, podaje odpowiednie przykłady, np. z lektury
- udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym
- w wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje frazeologizmy i przysłowia związane z omawianą tematyką

- komponuje i przekształca plan wypowiedzi
 - pisze opowiadanie twórcze, list z perspektywy bohatera, baśń, sprawozdanie
 - świadomie wprowadza dialog, słownictwo opisujące przeżycia bohaterów jako element ożywiający akcję
 - w opisie dzieła kultury stosuje słownictwo wyrażające stosunek odbiorcy wobec dzieła
 - sprawnie stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (dba o poprawność słownikową tworzonych wypowiedzi, odpowiednio dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne, wzbogacając tekst w zależności od formy wypowiedzi i sytuacji komunikacyjnej), składni (tworzy ciekawe pod względem składniowym wypowiedzi, stosuje się do zasad poprawności logiczno-składniowej, dba o poprawną interpunkcję wypowiedzi złożonych), fleksji (w wypowiedziach stosuje w po-prawnych formach odmienne i nieodmienne części mowy przewidziane w programie nauczania, w tym poprawnie stosuje formy czasu teraźniejszego oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego w czasach przeszłym i przyszłym), fonetyki (biegle stosuje wiadomości z zakresu fonetyki i wykorzystuje je w poprawnym zapisie wyrazów)
 - dokonuje samodzielnej autokorekty napisanego tekstu.
- Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę bardzo dobrą oraz:

ODBIÓR WYPOWIEDZI I WYKORZYSTYWANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI

SŁUCHANIE

- w rozmowie i innych sytuacjach komunikacyjnych celowo odwołuje się do wypowiedzi innych osób
- dokonuje selekcji informacji w celu wykorzystania ich w sytuacjach nietypowych
- dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy wypowiedzi w tekstach poetyckich i reklamowych, wskazuje elementy o charakterze perswazyjnym.

CZYTANIE

- czyta ze zrozumieniem na poziomie krytycznym także teksty spoza listy lektur
- interpretuje utwory poetyckie i prozatorskie.

DOCIERANIE DO INFORMACJI

- wybiera i wykorzystuje informacje z różnych źródeł (np. czasopism, stron internetowych) we własnych wypowiedziach o charakterze informacyjnym lub oceniającym.

ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY

- porównuje funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w różnych utworach epickich, poetyckich i dramatycznych
- wskazuje elementy baśni, legendy, bajki, mitu w innych tekstach kultury oraz odnajduje i omawia nawiązania do tego typu utworów we współczesnych tekstach kultury, np. opowiadaniach, reklamach, oraz w języku, np. we frazeologii
- odnosi się do postaw bohaterów fikcyjnych i opisuje otaczającą ich rzeczywistość
- dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy wypowiedzi w tekstach poetyckich i reklamowych, wskazuje elementy o charakterze perswazyjnym.

TWORZENIE WYPOWIEDZI

MÓWIENIE

- przedstawia własne stanowisko w związku ze sposobem rozwiązania problemu, wykonania zadania,
- formułuje twórcze uwagi
- podejmuje rozmowę na temat przeczytanej lektury dzieła także spoza kanonu lektur przewidzianych programem nauczania w klasie szóstej; omawia je w odniesieniu do innych dzieł także spoza kanonu lektur
- interpretuje metaforyczne i symboliczne treści utworów literackich i plastycznych.

PISANIE

- tworzy samodzielne wypowiedzi cechujące się ciekawym ujęciem tematu, pomysłową formą, poprawną konstrukcją oraz właściwym doбором środków językowych
- wykazuje się szczególną dbałością o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową oraz estetykę zapisu wypowiedzi
- świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania słownictwa, składni, fleksji i fonetyki.

FORMY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ I WAGI OCEN:

Formy	Wagi
praca klasowa, test językowy, gramatyczny	6
sprawdzian, np. z treści lektury, czytanie ze zrozumieniem	5
kartkówki, dyktanda	4
praca na lekcji (wypracowanie), czytanie, recytacja, wypowiedź ustna, projekt np. prezentacja multimedialna, plakat połączona z wypowiedzią ustną, inscenizacja, inne formy wypowiedzi	3
zadanie domowe, zeszyt	2

1. KRYTERIA OCENIANIA WYPOWIEDZI USTNYCH

Mówimy:

1) Zgodnie z tematem - 2p.

2) Zachowując odpowiednią kompozycję wypowiedzi:

- pamiętając o wstępie, rozwinięciu, zakończeniu - 1p.

- łącząc tekst w logiczną całość - 1p.

- unikając powtarzania tych samych myśli - 1p.

3) Zwracając uwagę na poprawność językową:

- stosując bogate słownictwo 1p.

- włączając w wypowiedź porównania, cytaty, przysłowia, związki frazeologiczne - 1p.
- używając poprawnej polszczyzny - 1p.
- dbając o poprawny akcent - 1p.

4) Stosując odpowiednie tempo mówienia (dyscyplinę czasu);

- dopasowując tempo mówienia do tematu i formy wypowiedzi - 1p.
- mówiąc płynnie, unikając pauz i przerywników typu: y..., e..., nie?...itp. - 1p.

Punktacja 11p. celujący, 10 – 9p. bardzo dobry, 8 - 7p. dobry, 6 - 5p. dostateczny, 4p. dopuszczający 3p. niedostateczny

3. OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA KRÓTKICH WYPOWIEDZI

- notatka w formie planu, tabeli, wykresu, streszczenia; - kartka pocztowa; - zaproszenie; - zawiadomienie; - ogłoszenie; - instrukcja; - przepis; - dedykacja; - podziękowanie; - dialog; - plan ramowy; - plan szczegółowy; - przewodnik; - reklama; - folder; - sms; - e-mail; - opis bibliograficzny

Forma

2p. – zachowane wszystkie cechy formalne wypowiedzi

1p. – brak nie więcej niż jednej cechy formalnej wypowiedzi;

Treść 2p. – treści dobrane trafnie do celu wypowiedzi;

Kompozycja 1p. – uporządkowanie tekstu odpowiednie do formy wypowiedzi;

Język 2p. – tekst bezbłędny

1p. - poprawność językowa(dopuszczalny 1 błąd)

Ortografia 2p. – tekst bezbłędny

1p.- poprawność(dopuszczalny 1 błąd)

Interpunkcja 1p. – poprawność(dopuszczalne 2 błędy)

10p. celujący, 9p. bardzo dobry, 7-8p. dobry, 6-5p. dostateczny, 4-3p. dopuszczający, 2-0p. niedostateczny

4. OGÓLNE KRYTERIA OCENY WYPOWIEDZI PISEMNYCH:

- opowiadanie; - opowiadanie z dialogiem; - pamiętnik; - dziennik; - opis przedmiotu, krajobrazu, sytuacji, przeżyć wewnętrznych; postaci rzeczywistej i literackiej, dzieła sztuki (rzeźba, budowla, obraz, plakat, ilustracja)

-charakterystyka,

- sprawozdanie z uroczystości szkolnej, wycieczki;

- list prywatny, oficjalny, motywacyjny;

- przemówienie, recenzja, wywiad, rozprawka, komiks, streszczenie (od klasy VII) podanie, życiorys, CV

Wypowiedzi pisemne są oceniane według następujących kryteriów:

Treść

0p. – praca niezgodna z tematem

1p. - treści dobrane nie w pełni trafnie, wyłącznie odtwórcze;

2p. - treści dobrane trafnie, lecz odtwórcze;

3p. - treści dobrane w pełni trafnie, próba sformułowania samodzielnych sądów;

Forma wypowiedzi

1p. - wypowiedź cechy charakterystyczne dla danej formy;

Kompozycja

1p. - trójdzielne uporządkowanie tekstu z zachowaniem właściwych proporcji;

Język

1p. - komunikatywność (nie ma błędów językowych wyraźnie utrudniających zrozumienie tekstu);

2p. - poprawność (brak rażących błędów – dopuszczalne 2 błędy językowe;

3p. - bogactwo słownictwa i urozmaicenie składni;

Ortografia

1p. – nie ma rażących błędów ortograficznych, dopuszczalne 4 błędy

2p. – nie ma licznych i rażących błędów ortograficznych, dopuszczalne 2 błędy

Interpunkcja

1p. – nie ma rażących błędów interpunkcyjnych, dopuszczalne 4 błędy

2p. – nie ma licznych i rażących błędów interpunkcyjnych, dopuszczalne 2 błędy

Uwaga: Identyczny błąd ortograficzny popełniony kilkakrotnie, np. w wyrazach pokrewnych, jest liczony jako jeden błąd. Warunkiem przyznania punktów za aspekty języka i zapisu jest objętość tekstu nie mniejsza niż 70 wyrazów(lub inna liczba wyrazów określona przez nauczyciela).

Punktacja: 12p. – 11p. celujący, 10p. – 9p. bardzo dobry, 8 – 7p. dobry, 6 – 5p. dostateczny, 4 – 3p. dopuszczający, 2 – 0p. niedostateczny

W pracach zajmujących mniej niż połowę wyznaczonego miejsca przyznaje się punkty wyłącznie za realizację tematu.

KRYTERIA DO ZADANIA ROZSZERZONEJ ODPOWIEDZI (ROZPRAWKI)

Poziomy wykonania

Treść

4 p. * praca odnosi się do problemu sformułowanego w temacie * przedstawia stanowisko autora * zawiera trafną i wnikliwą argumentację * zachowuje logikę wyводу (podkreśloną segmentacją tekstu), w tym formułuje wniosek

3 p. * praca odnosi się do problemu sformułowanego w temacie * przedstawia stanowisko autora * zawiera trafną argumentację * w przeważającej części zachowuje logikę wyводу

2 p. * praca w przeważającej części odnosi się do problemu sformułowanego w temacie * przedstawia stanowisko autora * zawiera częściowo trafną argumentację

1 p. * praca jest luźno związana z problemem sformułowanym w temacie, * przedstawia stanowisko autora * zawiera próbę argumentacji

0 p. * praca nie odnosi się do problemu sformułowanego w temacie lub praca nie zawiera argumentacji

Cechy uwzględnione na skali:

1. Zgodność z tematem – odniesienie do problemu sformułowanego w temacie.
2. Stanowisko autora wobec problemu (sąd wyrażony pośrednio, sąd wyrażony bezpośrednio – postawiona teza lub hipoteza).
3. Trafność i wnikliwość argumentacji.
4. Logika wyводу (błąd rzeczowy zakłócający logikę wyводу powoduje obniżenie oceny o jeden poziom).

Segmentacja tekstu

1 p. – segmentacja konsekwentna i celowa

0 p. – segmentacja przypadkowa lub brak segmentacji

Styl

1 p. – styl konsekwentny, dostosowany do wyводу argumentacyjnego

0 p. – styl niekonsekwentny lub niedostosowany do wyводу argumentacyjnego

Język

2 p. – dopuszczalnych 5 błędów (składniowych, leksykalnych, frazeologicznych, fleksyjnych lub stylistycznych)

1 p. – dopuszczalnych 6 błędów (składniowych, leksykalnych, frazeologicznych, fleksyjnych lub stylistycznych)

0 p. – powyżej 6 błędów (składniowych, leksykalnych, frazeologicznych, fleksyjnych lub stylistycznych)

Ortografia

1 p. – dopuszczalne 2 błędy, 0 p. – powyżej 2 błędów

Interpunkcja

1 p. – dopuszczalne 3 błędy, 0 p. – powyżej 3 błędów

Uwaga!

W pracach zajmujących mniej niż połowę wyznaczonego miejsca przyznaje się punkty wyłącznie za realizację tematu.

Uczniowie, wobec których Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna wydała opinię o specyficznych trudnościach w pisaniu i obniżeniu wymagań w tym zakresie za ortografię i interpunkcję otrzymują maksymalną liczbę punktów, jeśli ich wypowiedź ma wyraźnie wyodrębnione zdania rozpoczynające się wielką literą i kończące kropką. W przeciwnym razie punkty przyznaje się na ogólnych zasadach.

KRYTERIA OCENIANIA DYKTAND

Punktacja ujemna za poszczególne typy błędów:

I Błędy zasadnicze - 1p.

1. Pisownia „nie” z czasownikami;

2. Pisownia wielkich i małych liter: ó, u, rz, ż, ch, h; ;

II Błędy drugorzędne - 0,5 p.

1. Pisownia „nie” z rzeczownikami, przymiotnikami, liczebnikami, przysłówkami, imiesłowami.
2. Pisownia przedrostków, wyrażeń przyimkowych, przyimków złożonych.
3. Pisownia „i”, „j” po spółgłoskach.
4. Pisownia ą, ę, on, en, om, em.
5. Pisownia cząstki „by”.
6. Mieszanie liter oznaczających głoski dźwięczne i bezdźwięczne.
7. Użycie łącznika.

III Inne błędy - 0,25p.

1. Opuszczone lub dodane litery.
2. Przenoszenie wyrazu.
3. Błędy interpunkcyjne.

Kryteria oceniania dyktand:

- 0 - 0,75 - celujący
- 1 – 1,75 - bardzo dobry
- 2 - 3,75 - dobry
- 4, - 5,75 - dostateczny
- 6, - 8,75 - dopuszczający
- 9 i powyżej - niedostateczny

Kryteria oceniania dyktand dla uczniów z dysleksją i innymi dysfunkcjami (przy pisaniu ze słuchu):

- 0 - 3,75 - celujący
- 4 – 4,75 - bardzo dobry
- 5 – 6,75 - dobry
- 7 – 8,75 - dostateczny
- 9 – 11,75 - dopuszczający
- 12 i więcej - niedostateczny

1. Każde dyktando poprzedzone jest przypomnieniem określonych zasad ortograficznych, przeprowadzeniem ćwiczeń, pracą ze słownikiem ortograficznym.
--

2. Dyktanda są oceniane według określonych kryteriów.

3. Uczniowie, którzy otrzymali ocenę niedostateczną, przepisują tekst dyktanda do zeszytu- mogą je poprawić.
4. Uczniowie ze stwierdzoną dysleksją i innymi dysfunkcjami: -piszą według wybranej formy: a) kartka z tekstem jest na tablicy, z której uczeń przepisuje dyktando na własną kartkę- ocena według ogólnych kryteriów, b) pisanie ze słuchu- obowiązują go inne (obniżone kryteria).

Wszystkie sprawdziany, na których za odpowiedź wystawiane są punkty, oceniane są według skali przewidzianej w Statucie Szkoły.

KRYTERIA OCENIANIA RECYTACJI

- opanowanie tekstu na pamięć (10 punktów)
- pomysł interpretacyjny, sposób wykonania utworu (5 punktów)
- prawidłowa emisja głosu (1 punkt)
- prawidłowość artykulacyjna, wyraźne wymawianie głosek, dykcja (2 punkty)
- ogólne wrażenie (2 punkty)

Razem 20p.

Oceny: 19 -20p. cel, 18-17p. bdb, 16-14p. db, 13-11p. dst, 10-9p. dop, poniżej 10p. ndst

IV INDYWIDUALIZACJA OCENIANIA

Uczniowie przebadani w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, posiadający orzeczenia o dysfunkcjach, wobec których zalecono obniżenie wymagań, oceniani są zgodnie z zaleceniami Poradni.

Uczniowie szczególnie uzdolnieni mogą wykonywać zadania dodatkowe o podwyższonej trudności, które premiowane są oceną celującą. Ocenę celującą otrzymują także uczniowie, którzy brali udział w konkursach przedmiotowych na etapie powiatowym i wojewódzkim lub zajęli premiowane nagrodami miejsca na etapie miejskim i międzyszkolnym.

V ZASADY POPRAWIANIA OCEN

Uczeń ma prawo do poprawienia ocen niedostatecznych ze sprawdzianów, testów, prac klasowych zapowiadanych z tygodniowym wyprzedzeniem. Termin poprawy wyznacza nauczyciel, odpowiednio wcześniej informując o nim ucznia.

Nauczyciel może wyrazić zgodę na poprawianie oceny dopuszczającej ze sprawdzianu, testu, pracy klasowej a także oceny niedostatecznej z innej formy sprawdzania osiągnięć.

VI ZASADY INFORMOWANIA RODZICÓW O POSTĘPACH UCZNIÓW

1. Ocena jest jawna zarówno dla ucznia jak i jego rodziców.
2. Wszystkie oceny ucznia wpisywane są do zeszytu przedmiotowego oraz do dziennika klasowego.
3. Wszystkie prace pisemne i kontrolne uczniów są do wglądu ucznia i rodziców na warunkach określonych w Wewnętrzny Szkolnym Systemie Oceniania.
4. Wszystkie oceny opatrzone są ustnym lub pisemnym komentarzem nauczyciela.
5. Uczeń lub rodzic może zwrócić się do nauczyciela o umotywowanie wystawionej oceny.

VII WYSTAWIANIE OCENY PÓŁROCZNEJ I ROCZNEJ

Zasady wystawiania oceny półrocznej i rocznej zapisane są Wewnętrzny Szkolnym Systemie Oceniania.

Dla ustalenia oceny z języka polskiego uczeń musi otrzymać oceny cząstkowe z przynajmniej sześciu form sprawdzania osiągnięć (praca klasowa, test gramatyczny, sprawdzian, dyktando, zadanie domowe, praca na lekcji – wypracowanie).

